

UN MANOLLET DE POEMES

ISIDRO BUADES RIPOLL

PROLEC

UN MANOLLET DE POEMES

ISIDRO BUADES RIPOLL

Un manollet de poemes (versió 2012)

Autor: Isidro Buades Ripoll

Dibuixos i maquetació: Alfredo Campello Quereda

Imprés a la Casa de Cultura de Sant Joan d'Alacant

PRÒLEG

Este *Manollet de poemes* que tenen el privilegi de tindre en les seues mans és el fruit de tota una vida d'experiències i vivències que ha transcorregut en eixe desaparegut escenari del quefer quotidià que va ser l'Horta d'Alacant. Eixa Horta que és destruïda lenta però implacablement a la vista de la llebre que protagonitza el poema *Motiu de desventura*.

Lluny queden els dies del reg, les reunions familiars al voltant de la taula, els personatges populars com el *Polper de l'Albufereta* o les trobades amb angelicals hortolanes al tornar a casa després de la faena. Però este manollet és també el record viu d'un temps que no tornarà, d'uns anys durs però meravellosos que de nou, Isidro plasma en un llibre

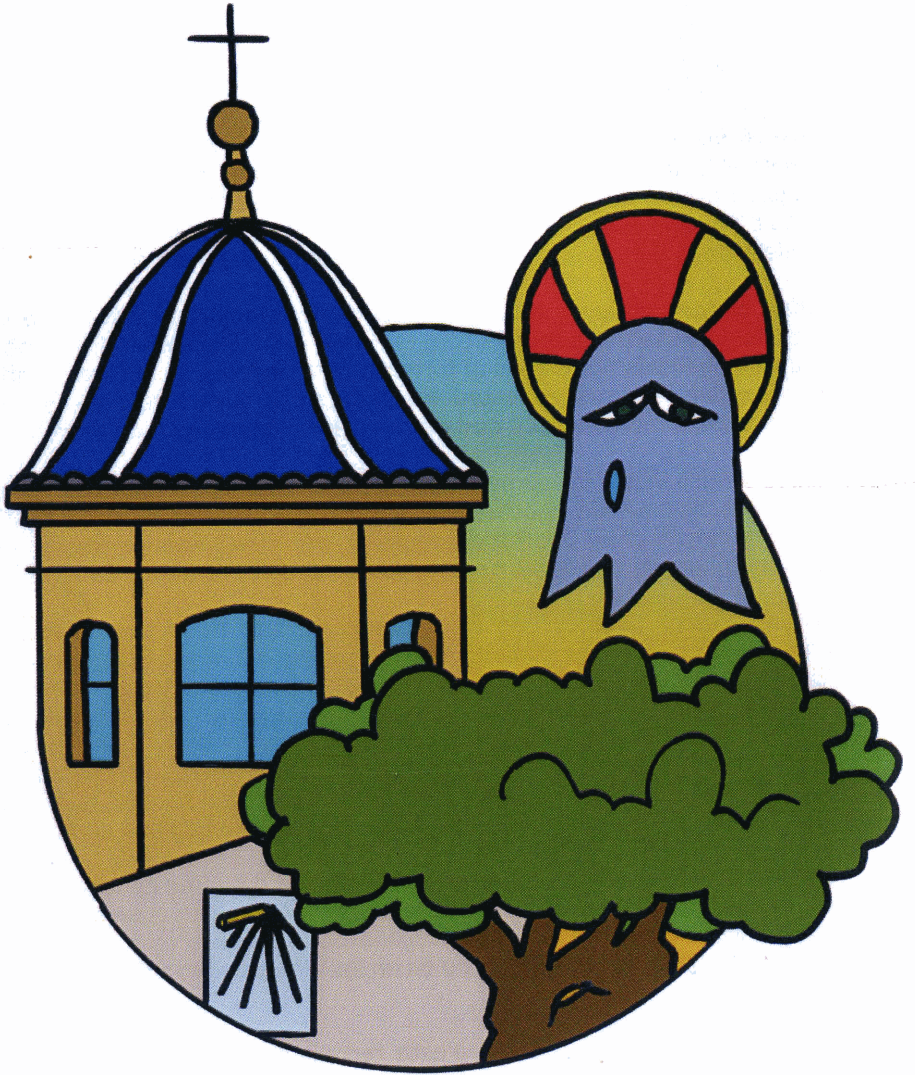
A més Isidro inclou en el manollet altres poemes que s'allunyen de la temàtica tradicional de l'Horta d'Alacant, com poden ser el sarcàstic *El cinc de gener*, el crític *Un alcalde de profit* amb una temàtica totalment actual, el reivindicatiu *La pau de Sant Joan* o el dolç i romàntic *La rosella*.

Alguns d'estos poemes han sigut premiats, com és el cas de *Pena*, amb el seu potent començament "*Campanes del meu cor dobleguen per l'Horta (...) i doblant tenen raó, perquè està morta*", que va ser premiat amb el 2n premi en llengua valenciana en el *II Certamen Poético Villa de San Juan* de 1980. Altres van ser publicats de forma escampada en diverses publicacions, entre elles en el llibre del seu homenatge "*L'Horta al cor, Sant Joan al cap. Isidro Buades, un Cronista per a un poble*" que vaig tindre l'honor de coordinar junt amb Jorge Payá i Pepe Espinós en 2011.

De nou Isidro ha volgut comptar amb mi per a il·lustrar els seus poemes, la qual cosa li agraiïsc. És la segona vegada que açò ocorre, ja que ja vaig il·lustrar part de la seua divertida obra "*Anécdotes de l'Horta*". Crec que els dibuixos encaixen prou bé en les diferents temàtiques d'este manollet.

Passen les pàgines, disfruten d'esta recopilació i preparen-se per a somriure i emocionar-se, d'eixa forma que només poden aconseguir els contes, històries i poemes d'Isidro Buades.

Alfredo Campello Querada

L'OLIVERA DE ROSA

A l'entrar en Santa Faç
han plantat una olivera,
que veu terra d'Alacant
i terra santjoanera.

L'ha plantada l'Ajuntament
junt a la plaça redona,
és del terme referent,
regal, de Rosa Cardona

LA PAU DE SANT JOAN

En esta beneïda terra
on quasi sempre fa sol,
a voltes gotes i núvols,
molts menys dels que el poble vol.

En el Calvari hi ha herbes
que creixen per baix dels pins
y en el poble cases blanques
i aroma de gesamins.

La vila de Sant Joan
on sembla que és sempre estiu,
de dia en dia és més gran
perquè aquí tot el món viu.

Hi ha coses que son molt bones
i altres que són millors,
recaptases són les dones
i els homes, treballadors.

Més tot no són coses bones,
és qüestió que s'ha de dir,
tenim quatre males herbes
que fan al poble sofrir.

I al 'Cristo' li demane
que arregle este disbarat.
També li ho demane als homes,
com molts li ho heu demanat.

Ai! Poble de Sant Joan,
que de la perduda pau
nova etapa vols obrir.
Quant et quedarà sofrir
fins que retrobes la clau?

SI FÓRA UN ÀNGEL

Pel camí Fondo
baixa una xica
la més bonica
de Fabraquer.

Jo donaria
per ella, mare,
la meua vida
pel seu voler.

- Què té eixa xica
fill meu, què té?
Per què li dones
tant de voler?

- Qui sap? Ai, mare!
però pot ser
que siga un àngel
i jo no ho sé.

És tan bonica!
És tan graciosa!
És tan garbosa
que no es pot més.

Els ulls m'encanten
el cos també
i els cabells negres
em porten pres.

Quan jo la mire
crec veure el cel,
és tota ella
de sucre i mel

- Ai mare, diga'm,
que podria fer?
Si fóra un àngel
i jo no ho sé?

EL POIPER DE L'ALBUFERETA

de Jordi de Sant Jordi

EL CINC DE GENER

Felipe de Borbón
i Letizia Ortiz
aniràn al "roscón"
junts esta nit.

Felipe el que busca
és dur-la al catre,
Letizia no s'espanta
que ja en van quatre.

La Reina arruga el morro
i el Rei li diu:
- Sofia, tenim boda
entrant l'estiu.

- En tu boda, Letizia
quiero ir a verte
Diu el iaio content,
joder qué suerte!

Espanya li ho comporta
i fins fa gràcia.
Són les coses que porta
la democràcia.

EL POLPER DE L'ALBUFERETA

*En memòria de Carlos Climent
(Carlets el de Morelló)*

Ix matí de la seua caseta,
molt matí, quasi no s'hi veu,
i a la mar el polper va de pressa,
bona pesca! li demana a Déu.

S'arromanga i es clava dins l'aigua,
tira oli per a fer clarors,
i el polpet que s'amaga en la roca
se transforma en moltíssims colors.

El polper fica el ganxo en l'aigua
amb moviments nerviosos al braç
que fer pesca vol.
I el polpet que fa cent retorçudes
apareix al sol

Ai! polper de l'Albufereta
on estàs que ja no te veig?.
Estaràs en la teua caseta
perquè ja s'ha mogut el llebeig.

I el polper de l'Albufereta
que en el cel dels polpers està ja,
als companys conta la historieta
dels polpets que en sa vida ha agafat.

Ai! polper de l'Albufereta,
ja no queden polpets com els teus:
Polps i polpes, alguns en porreta
són els únics que per allí veus.

ÉS MIGDIA

La cigala cigalera
canta a l'ametler mollar.
En la sènia la somera
que no para de rodar.

El teuladí en la figuera
la bacora foradant.
L'hortolà que està en la sega
fa garbes i està cantant.

Ras l'oronell va volant
que està caçant el mosquit.
Un vaixell solta un xiulit
fort en el moll d'alacant.

En la cuina l'hortolana
el dinar està posant.
L'olleta, la catalana
i la coca de pa blanc.

Sufocat el segador
deixa el sol en els bancals.
S'emporta a casa sudor
botija, soqueta i falç

El segador ja està en casa
la falç al seu puesto penja.

El teuladí i la cigala
una canta i l'altre menja.

Però com l'horta és tan rica
i la terra dona tant,
no importa si l'ocell pica
i molt menys si la cigala
que no és bona ni mala
es passa el dia cantant.

Per a l'home és plat de festa
l'olleta que està calenta.
Feliç a menjar s'assenta
i en acabant, a la siesta.

Després la siesta dormint,
al minut ja està roncant;
l'hortolana està cosint
i la cigala cantant.

I l'ocell, que no demora,
està sobre la bacora
com un descosit menjant.

DOLCET ESTÀ EL MOST

Batiste està calcigant,
Pepa li aboca el raïm,
al moment ja està xorrant
del llagar un escorrim.

Un escorrim ben dolcet
que a la gent sol agradar.
Pepa ampoma amb el gotet
i no para de tastar.

- Pepa estàs bevent-ne massa!
li diu ell, deixa el gotet,
que, agafaràs el pet
i veuràs el que te passa.

Però Pepa no fa cas
- què exagerat és el pobre,
i com si sentira ploure
segueix empinant el braç

Passada mitja hora que era
Batiste esta calcigant
amb molta resignació.
Pepa dorm davall figuera
i seguint ell xafigant
li canta d' esta manera:

- Dona, ja t'ho deia jo,
ja veuràs, tastant tastant,
com pesques el "margalló".

PENA

Campanes del meu cor doblen per l'Horta
hui sense raïms, espigues ni bacoies;
ni aquells que treballaven quinze hores
i doblant tenen raó, perquè està morta.

Doblen i van corrent de porta en porta
d'eixes cases de l'Horta llauradores,
habitades per gents treballadores
que eren cristians de cor i raça forta.

Pena donen les eres batedores!
És trist, molt trist! Pensar que el temps s'emporta
coses que s'han cregut perduradores.

I el cub sense cançons calcigadores
i eixes corbelles, el jou i la bellorta,
tot se'n va, llaurador, per més que plores.

LA BATUDA

Rotllets blanquets d'aiguarent
o vi del tonell antiu,
quan ja el dia està vinent
que molt matina en l'estiu.

Ja són les cinc del matí.
Tot el món a la garbera!
Talla el muler els sogalls
quan la parva està en l'era.

Un cavalló té deu garbes
i sis cavallons per hom
és el que li correspon
en l'Horta a totes les parves.

I al poc ja quan despuntant
el sol per la mar es veu,
es sent del muler la veu
i el "tonto" ja està rodant.

Aire i més aire, cantant
la cançó el bon batedor.
al ratet ja estan girant
i va apretant la calor.

NO M'HO RECORDES, SENYOR

Tin pietat, Déu! no em recordes
la meua infància daurada,
que si la compare a hui
és gran pena per a mí
que vull tindre-la oblidada.

Fam, un cabàs fins les anses
sopant allà en l'Albufera
bogueta fesca de's nanses
fregida amb tomata i pebrera.

Vi innocent del Cap de l'Horta,
la taula "parà" en la porta
de nit que encara no era.

Van encendre el "carburero"
i tot va ser alluminat,
el meló d'aigua, encarnat,
les olivetes més verdes
i el pa blanc açonant
roget perfora que era,
va passar com al fregit
de peix tomata i pebrera,
que, colorit colorat
no sabem del color que era.

Va cantar prop un mussol
a crits, com si fóra algú,
i més lluny la mussoleta
va contestar meloseta
un desganat múuu.

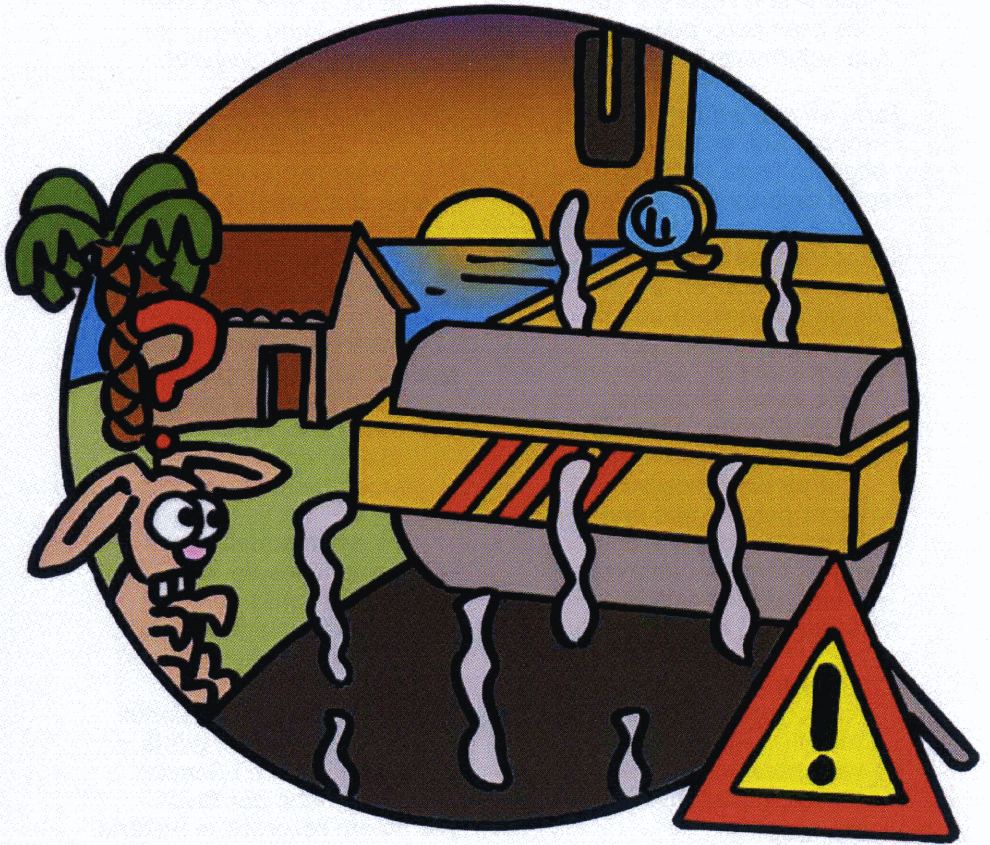
En el cel ja pasturant
les estrelles i la lluna
i uns grans núvols navegant
com vaixells de gran velam
cap a la polar llacuna.

Va callar la mussoleta,
no se sentia el mussol,
la nit estava preciosa
nit de lluna, silenciosa
de mitjant de juliol.

I com d'estiu el costum
era, després de sopar
anar cap el safarig
gitar-nos damunt l'ametla
els sis germans al voltant
i jo el xicotet enmíg,
contant antigues històries
del caminet de Sant Jaume,
d'estrelles i de la lluna
que s'amagava amb les boires
molt a poquet a poquet,
i les històries sentint
aixina, dolcet dolcet,
jo me quedava dormint.

On estan aquelles nits
tranquil.les de juliol?
on està tanta quietut?
on, Senyor, la joventut?
on els pares i els germans?

Tú, Senyor te'ls has endut
per al teu honor i glòria,
per això, Pare i Senyor
et demane per favor.
Que no em recordes la història.

MOTIU DE DESVENTURA

Hi ha una llebre que viu a l'Albufera
que allí entre els matorrals està segura,
i gran varietat d'herba li assegura
sense escassetat una vida plaentera.

Del llebrer no té por en la carrera,
que l'impedeix el córrer l'espessura;
ni l'expert caçador tampoc li apura
que allí la llei li priva la caçera.

Però existeix un mal que l'amenaça
i ella, tan feliç, ni s'ho figura:
Avinguda, carrer, passeig o plaça.

El progrés que destrueix l'agricultura
i a l'estat natural mata o desplaça
i és de llebres motiu de desventura.

LA ROSELLA

Enmig del verdor hi havia
una rosella preciosa,
encesca, tendra i graciosa
que jo collir-la volia.

Per una juvenil por
vaig demorar la collida,
i per a tota la vida
em vaig quedar sense flor.

Puix un matí riuximat
quan per ella vaig anar
ja no la vaig encontrar
garbosa en el seu sembrat.

I el que se la va emportar,
com el mateix li tenia
una flor que altra en la vida;
sense aigua la mantenia
I la flor, es va assecar.

MARIA

Maria ametla plegava,
de veres pegava el sol,
Vicent a l'ombra estava
del pi on canta el mussol.

Maria cremava el forn
i preparava el dinar,
Vicent segueix davall l'arbre
sense parar de fumar.

Maria va escudellar
i va cridar el marit,
ell no li va contestar
perque s'havia adormit.

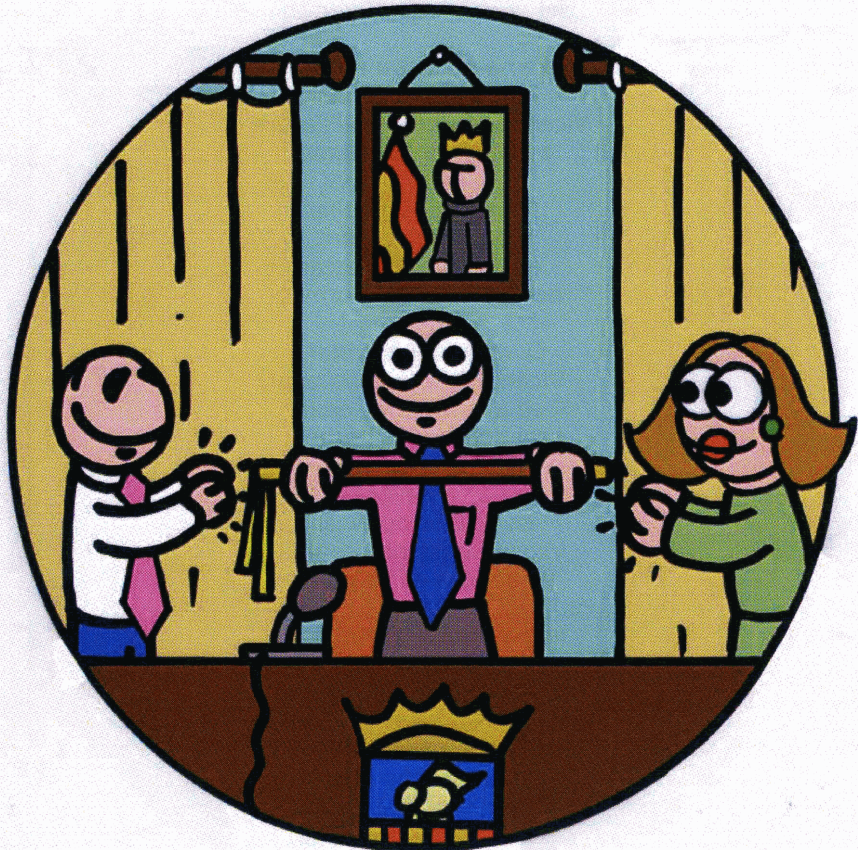
El va tornar a cridar:
- Vicent! Que ja és la una!,
ell a la taula va anar
i tot sense dir ni pruna.

Maria va llevar taula
en acabar de dinar,
Vicent sense dir paraula
a la sesta es va gitar.

Maria enrastrava nyores
i ell enrastrava ronquits
en la sesta de dues hores
sense mosques ni mosquits.

Tot anava cap avant,
el conreu a punt estava,
ella sernpre treballant.
Vicent, tot ho governava!

Que tenia tant i mesquant
sempre Vicent presumia.
Què seria de Vicent!
si no tinguera Maria?

UN ALCALDE DE PROFIT

Si a mí em feren alcalde
quant que guanyarien tots.
Què feliç seria el poble
què feliç seria jo.

Als problemes de les festes
donaria solució.
Posaria totes les penyes
allà dalt del Cabeçó.

I si no em volien atendre
ni anar-se'n a Cabeçó
sols els deixaria vendre
llimonades i sifó.

Suc de taronja i bresquilla,
i ja no hi haurien desordres
i hauria una festa tranquil·la.

Ai! si a mí en feren alcalde,
tot aniria xapó!
S'arreglarien les coses,
i m'arreglaria jo.

LES XIQUES DEL TRENCAOR

Què guapes que son les xiques
les xiques del trencaor.
Diuen que les fa boniques
la polseta del galló.

Tot el dia mà a la maça,
això és massa pense jo
remenant l' "aixquereta"
i menejant el galló.

Ai, què guapes són les xiques
les xiques del trencaor.
Si quan entren són boniques
ixen encara millor.

ARREPLEGANT L'AMETLA

S'arreglava l'ametla
i apretava la calor,
el sol que feia sudar
i el poll que feia picor

Començaven bon matí
i en ser les nou, a esmorzar.
De la botija de l'aigua
en continu tragejar.

Els xics joves, espolsant,
i un vell, repassant darrere.
Les dones, arreglant
i canviant xarpelleres.

En ser la una, a dinar
a l'ombra del garrofer.
i la siesta, sobre un sac
fins les tres solien fer.

I l'amo -Tots per amunt!
començant de nou la tasca.
A eixa hora sol haver basca
perquè el sol està en son punt

S'alçaven les xarpelleres
volant com si foren ales,
i en la branca les cigales
entonaven cançons velles.

Els cabassos omplien sacs,
i a la fi de la jornada
se'n torrnaven cap a casa
amb els carros carregats.

El jornalier se'n anava
a sa casa a descansar,
i el colliter tenia encara
molts quefers ans de sopar:

Entrar mules a la quadra
i els carros descarregar.
Després ja està bé, a sopar,
i li quedaba faena
de la que ell era capaç:
Atendre a la femella
si eixa nit feia del cas.

EL REI BATISTE I LA REINA PAU

El Rei Batiste i la reina Pau
corren el poble i ho fan espau.

La seua cara té serietat,
les faccions nobles, serenitat.

Miren al pobre, miren al ric
miren al gran i també al xic.

Jo bé volguera nobles senyors,
que fóreu ambdós bons regidors.

Que, dies de festa com laborables
marcàreu deures molt raonables.

Que foreu clars, humans de tracte,
i demostràreu mutual respecte.

Que el poble fereu com abans era
de forma i vida molt més planera.

Pero més justa i sense els extrems
com es portava per aquells temps.

Senyor Batiste i Senyora Pau
en la justícia tindreu la clau.

I com el carisma ix de bondats
mostreu al poble realitats.

Si reialesa porteu al cor
sereu història amb lletres d'or

I més que sou, reis i molt grans,
penseu que, homes, son també el nans.

ELS XICS DEL DE CONDE

Era una casa de pau
era una casa de l'Horta,
on l'home tenia la clau
i ell, el que obria la porta.

El costum d'eixir els fills
era el dijous i el dissabte,
els diumenges i festius
i alguns dimarts que altres.

Tenien una hora fixa
per a tornar del passeig,
i si se'n passaven d'eixa
mai l'home el deia res.

Si és que una hora se'n passaven
en la tornada en la nit,
a l'endemà els despertaven
just una hora més matí.

Si eren dues, el mateix compte.
L'home no se descomptava,
i a l'endemà els despertava
eixes dues hores més prompte.

I Isidre i Paco que els deien
a la casa als dos fadrins,
la tornada mamprenien
i a l'hora ja estaven dins.

Crueltat? Autoritat?
o molt voler per als fills?
En l'home d'esta ocasió?
Jo per a acabar us dic:
Poca comunicació.

FENT EL PALLER

*En memòria d'Antonio Gonzaga,
(Toni el Ciprer)*

Toni em tira la palla
i jo vaig fent el paller.
Què "tratable" i què bon home
és este Toni El Ciprer.

El sol s'alça poc a poc
sobrepasant l'ametler.
És enjorn i calfa prou
este solet matiner.

El tren de los nou que ve,
sent per la platja xiular
i a l'ombra de l'ametler,
Toni i jo anem a esmorzar.

La botija d'aigua fresca
que el test d'Agost fa sudar.
Pa en oli, olives trencades
i un bon tros de bacallar.

Ametles i figues seques
per a postre ens hem menjat,
Perquè els melons i el raïm
encara no han madurat.

Toni es fa el cigarret
i jo a llegir m'he posat
el paper del bacallar:
un tros d'ABC passat.

I ala! Altra volta al paller
perquè l'hem d'acabar hui,
que ha avisat el martaver
que l'aigua és demà matí.

REGANT DEL CANAL DE LA REAL COMPAÑIA DE RIEGOS DE LEVANTE

Quan encara l'aigua era
del Segura clara i pura
i també bona de beure.
Un matí allí en l'Albufera
allà pel mes de setembre
ens va arribar per ventura,

I la pertinaç sequera
li va alleujar al bancal
la set de la terra dura
que als arbres els feia mal.

El pare, llegó i estaca
i la tauleta de fusta,
Arromangat el camal
Distribuïa l'aigua justa
Que omplia cada bancal.

El xiquet per dalt del marge
veient al pare regar,
i en això per l'aigua clara
van veure un gran peix nadar.

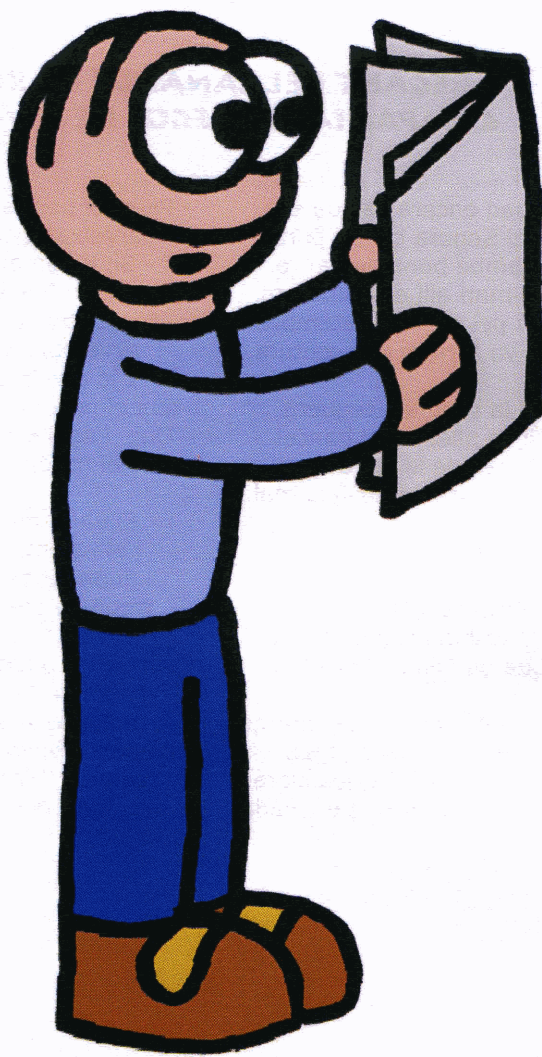
- Pare, el peixos d'aigua dolça
serveixen per a menjar?

- Sí, diuen els castellans
que són fins en el parlar:
" *Que toda ave que vuela
sirve para la cazuela*".

I jo que soc valencià:
que el peix que veges nadar,
Que l'agafes, dus-lo a casa
I el frigen per a dinar.

El va trocejar la mare
i el va salar com devia
i quan va arribar el pare
fregit i en taula el tenia.

Quin temps aquell que al Segura
gaudiem de l'aigua pura
i molts peixos que pescar,
i d'eixes aigües que a vegades
regaven l'Horta, elevades
pels motors de Guardamar.

ÍNDIX

- 3. PRÒLEG**
- 5. L'OLIVERA DE ROSA**
- 7. LA PAU DE SANT JOAN**
- 9. SI FÓRA UN ÀNGEL**
- 11. EL CINC DE GENER**
- 13. EL POLPER DE L'ALBUFERETA**
- 15. ÉS MIGDIA**
- 17. DOLCET ESTÀ EL MOST**
- 19. PENA**
- 21. LA BATUDA**
- 23. NO M'HO RECORDES SENYOR**
- 25. MOTIU DE DESVENTURA**
- 27. LA ROSELLA**
- 29. MARIA**
- 31. UN ALCALDE DE PROFIT**
- 33. LES XIQUES DEL TRENCAOR**
- 35. ARREPLEGANT L'AMETLA**
- 37. EL REI BATISTE I LA REINA PAU**
- 39. ELS XICS DEL DE CONDE**
- 41. FENT EL PALLER**
- 43. REGANT DEL CANAL DE LA REAL
COMPANÍA DE RIEGOS DE LEVANTE**

*Este Manollet de Poemes es va terminar
de maquetar el 14 de setembre de
2012, festivitat del Santíssim
Crist de la Pau a Sant
Joan d'Alacant.*

LAUS † DEO

CODI DE BARRES... DE PA

